

Oponentský posudek diplomové práce Jany Kovandové

Svět amazonských čarodějů v próze Césara Calva

Peruánek César Calvo (1940-2000) je znám především jako talentovaný a jedinečný básník, neúnavný cestovatel, ekolog a zanícený obránce Amazonie a indiánských kmenů. V roce 1981 vydal vynikající román *Las tres mitades de Ino Moxo y otros brujos de la Amazonía*, který se všemi jeho předchozími charakteristikami úzce souvisí.

Jana Kovandová si zmíněný text zvolila za téma diplomové práce a dokazuje, že to byla šťastná volba. Práce od počátku zaujme kultivovaným projevem – styl a jazyk jsou vyzrálé a ačkoliv autorka používá četnou odbornou terminologii, je text v pozitivním slova smyslu čtivý.

Také struktura práce se jeví jako propracovaná; od kontextu (který nás uvádí do života a tvorby autora i do kulturní situace dané doby) postupuje k textu, kterým je úhelným kamenem studie.

Jana Kovandová vhodně propojuje Calvův román s dalšími hispanoamerickými díly o cestě do pralesa a střetu s mocnou přírodou (Rivera, Carpentier) a neopomíná spřízněnost s dalším velkým Peruánцем, Josém Mariou Arguedasem. Zároveň se vyjadřuje i k problematice zázračného reálna a magického realismu (otázkou, zda Carpentierovo americké zázračno je opravdu autentické, nebo zda je spíše důsledkem surrealismem ovlivněného Američana, který se vrací na rodný kontinent a je jím uchvácen podobně jako Evropané).

Jako zásadní se ukazuje otázka žánru. Autorka využívá termín „lyrický román“, ovšem okamžitě upozorňuje, že Calvovo dílo se vyznačuje jedinečnou poetikou, která více než na vyjádření individuálních pocitů staví na pokusu předat jiné vidění světa a vesmíru. A jelikož je to vidění zprostředkované čaroději, magickými obřady a halucinogenními účinky určitých bylin, je jeho „tlumočení“ do španělštiny a písemný záznam značně problematické.

Jana Kovandová se dále věnuje kompozici, postavám a jazyku; nabízí zevrubnou analýzu, na níž je patrná fascinace stylem díla: Calvův jazyk se před čtenářem ukazuje jako hluboce poetický, plný metafor, přirovnání či symbolů, aniž by se autor vyhýbal kritice a to dokonce velmi radikální, až jednostranné (což místy přiznává i Jana Kovandová, byť je z práce patrný především obdiv ke Calvovým názorům, nejen literárním). Autorka dokládá, že angažovaná literatura může vykazovat velké umělecké kvality.

V diskusi bych se ráda vrátila k otázce „překladu“ kultury do jiné; je vůbec něco takového možné? Umí jiný jazyk zachytit podstatu odlišného vidění světa, nebo je to spíš poetický obraz cizince, kterému bylo umožněno část onoho světa zahlédnout?

Jana Kovandová předložila fundovaný text, který zcela splňuje požadavky kladené na diplomovou práci, a proto ho doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení *v ý b o r n ě*.